

УДК 349.2

DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2021.3.19>**МАРИНА ЮРІЇВНА КРЕПАКОВА,***кандидат юридичних наук,**Харківський національний університет внутрішніх справ,**кафедра поліцейської діяльності та публічного адміністрування;* <https://orcid.org/0000-0001-5705-5027>,*e-mail: krepakovamarina@gmail.com*

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ОКРЕМІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

Проаналізовано сучасний стан правового регулювання адміністративної відповідальності за залучення неповнолітнього в антисоціальну поведінку таких республік, як Казахстан, Таджикистан, Білорусь, Узбекистан і Латвія. На підставі дослідження окреслено шляхи імплементації зарубіжного досвіду в Україні, сформульовано пропозиції до Кодексу України про адміністративні правопорушення, спрямовані на врегулювання питань залучення неповнолітнього у процес уживання тютюнових виробів, електронних сигарет, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, і пристроїв для споживання тютюнових виробів без їх згоряння, реалізація яких забезпечить удосконалення адміністративного законодавства. Наголошено на тому, що вказані протиправні дії стосовно неповнолітніх мають тягти за собою юридичну відповідальність.

Ключові слова: адміністративне правопорушення, адміністративна відповідальність, неповнолітній, правовий захист.

Оригінальна стаття

ВСТУП. Конституцією України визначено головний принцип державної політики щодо забезпечення прав людини і громадянина: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю»¹. Боротьба за здорову людину має починатися з раннього дитинства, тому захист дітей та їх здоров'я завжди буде пріоритетним напрямом діяльності держави.

Як влучно зазначає І. В. Дегтярова, забезпечення прав дитини належить до глобальних проблем сучасності, у вирішенні якої зацікавлена вся світова спільнота. Це пояснюється визначальною роллю памолоді в гарантуванні життєздатності суспільства та прогнозуванні його майбутнього розвитку (Дегтярова, 2011). На сьогодні у сфері охорони дітей існує багато складнощів: загострення проблеми здоров'я дітей, зростання антисоціальної поведінки неповнолітніх тощо. Найпоширенішим прикладом є куріння серед неповнолітніх. Так, щоденно близько 200 дітей в Україні починають вживати тютюнові вироби внаслідок недоста-

тньо ефективного антитютюнового законодавства².

Згідно з Глобальним опитуванням молоді щодо вживання тютюну (GYTS) 2017 р., в Україні 18,4 % дітей 13–15 років є теперішніми споживачами електронних сигарет. Крім того, 14,9 % дітей 13–15 років є теперішніми споживачами тютюну (кожна сьома дитина)³.

Дослідження «Європейське опитування учнів щодо вживання алкоголю та інших наркотичних речовин – ESPAD», яке проводилося в Україні у 2019 р., показало, що 7,4 % дітей віком 14–17 років мають досвід вживання тютюнових виробів. На період проведення анкетування їм було 15–16 років (Балакірева та ін., 2019).

Для досягнення зростання рівня та якості життя населення, додержання конституційних прав і свобод людини та громадянина в

² «Діти, приречені на куріння» – громадськість провела акцію на підтримку комплексного анти-тютюнового законопроекту № 4358 // Реанімаційний пакет реформ : сайт. 29.01.2021. URL: <https://rpr.org.ua/news/dity-pryreheni-na-kurinnia-hromads-kist-provela-aktsiiu-na-pidtrymku-kompleksnoho-antytiutynovoho-zakonoproiektu-4358/> (дата звернення: 11.07.2021).

³ GYTS. Глобальне опитування молоді щодо вживання тютюну // Життя : сайт. URL: <https://center-life.org/wp-content/uploads/2019/03/2.pdf> (дата звернення: 11.07.2021).

¹ Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr> (дата звернення: 11.07.2021).

Указі Президента України № 722/2019 від 30 вересня 2019 р. «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» ціллю 3 визначено «забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці». Завданням 3.8 цієї цілі є зниження поширеності тютюнокуріння серед населення з використанням засобів інформування про його негативні наслідки¹.

Досить часто неповнолітні курять тютюнові вироби у місцях, де це заборонено законом, а також в інших місцях, визначених рішенням відповідної сільської, селищної чи міської ради, чим порушують вимоги Закону України «Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення»² та вчиняють адміністративні правопорушення, передбачені ч. 1 ст. 175-1 КУпАП.

Зараз спричинює стурбованість відсоток правопорушень, скоєних неповнолітніми. За статистичними даними Управління превентивної діяльності ГУНП в Харківській області, протягом 2017–2021 років було складено 205 протоколів про адміністративні правопорушення за скоєння адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 175-1 КУпАП, що вчинялися неповнолітніми віком 16–18 років. І це – не враховуючи кількості вчинених неповнолітніми віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років правопорушень, до відповідальності за які згідно з ч. 3 ст. 184 КУпАП притягнуто батьків або осіб, які їх замінюють. Якщо запитати неповнолітніх, яких виявили під час вживання тютюнових виробів, де вони їх отримали, то більша частина підлітків відповість, що їм придбала та передала тютюнову продукцію незнайома людина за їхнім проханням. Як притягти до юридичної відповідальності зазначену категорію осіб, якщо на сьогодні в країні адміністративна відповідальність осіб, які купують та передають тютюнові вироби неповнолітнім, не передбачено? Так, су-

часне законодавство, що регулює адміністративну відповідальність, має велику кількість недоліків. У Кодексі України про адміністративні правопорушення та в інших законах, які встановлюють адміністративну відповідальність, нерідко містяться прогалини, що призводить до труднощів у застосуванні вказаного законодавства на практиці. Чинний КУпАП зазнав багатьох змін і доповнень з моменту його ухвалення, але все ж таки існують питання, які потребують вивчення. Отже, нормативно-правова база щодо цієї проблематики перебуває в незадовільному стані, що свідчить про необхідність її наукового опрацювання та вдосконалення.

Вирішення проблеми можна забезпечити шляхом порівняльного аналізу адміністративного законодавства зарубіжних країн із законодавством України. Як зазначають В. Д. Ткаченко, С. П. Погребняк та Д. В. Лук'янов (2003), важливість порівняльно-правових досліджень зумовлюється тим, що вони дозволяють вийти за національні кордони своєї правової системи, поглянути під особливим кутом зору на низку традиційних проблем юридичної науки та практики, розширити обрії юридичних пошуків, обмінятися правовою інформацією і науковими ідеями, врахувати як позитивний, так і негативний іноземний юридичний досвід. Тому пропонуємо розглянути позитивні зарубіжні здобутки у сфері адміністративної відповідальності та можливості їх використання в Україні.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ. Метою статті є визначення особливостей адміністративної відповідальності за залучення неповнолітніх до тютюнопаління, недоліків правового регулювання та надання науково обґрунтованих пропозицій щодо оптимізації положень чинного адміністративного законодавства. Для досягнення поставленої мети вирішувалися такі завдання: проаналізовано стан нормативно-правового регулювання юридичної відповідальності за залучення неповнолітнього у процес вживання тютюнових виробів, електронних сигарет, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, і пристроїв для споживання тютюнових виробів без їх згоряння, сформульовано пропозиції щодо вдосконалення національного законодавства із зазначених питань.

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ. Загальні питання правового регулювання адміністративної відповідальності розглядали у своїх працях такі вчені, як О. І. Безпалова (2020), С. В. Веремієнко (2018), С. М. Гусаров (2017), О. В. Джафарова (2019), А. Т. Комзюк (2017), О. О. Панова

¹ Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019> (дата звернення: 11.07.2021).

² Про заходи щодо попередження та зменшення вживання тютюнових виробів і їх шкідливого впливу на здоров'я населення : Закон України від 22.09.2005 № 2899-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2899-15> (дата звернення: 11.07.2021).

(2018), С. А. Резанов (2021), В. С. Селюков (2018), Л. В. Шестак (2019), окремі питання закордонного досвіду вивчали К. Л. Бугайчук (2021), К. О. Чишко (2020) та інші. Водночас аспекти зарубіжного досвіду з обраної проблематики не знайшли свого належного висвітлення в науковій літературі.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ. Відповідно до поставленої мети і завдань з урахуванням об'єкта та предмета дослідження у статті використано сукупність методів та прийомів наукового пізнання. Методологічною основою роботи стали загальнонаукові та спеціальні галузеві методи пізнання, зокрема діалектичний метод пізнання, порівняльно-правовий, історичний, системно-структурний, системно-аналітичний, соціологічний, статистичний, формально-логічний тощо. Застосування концептуальних положень діалектики дало змогу з'ясувати різні питання стосовно предмета цієї статі, визначити наявні єдності та суперечності суттєвих для дослідження явищ і фактів, суджень та умовиводів. Порівняльно-правовий метод використовувався для вивчення системи законодавства зарубіжних країн, яке регулює юридичну відповідальність за залучення неповнолітніх в антисоціальну поведінку, процес уживання тютюнових виробів, електронних сигарет, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, пристроїв для споживання тютюнових виробів без їх згоряння тощо. Історичний метод дозволив з'ясувати стан розвитку окремих теорій, концепцій та пропозицій щодо вказаної проблематики. Системно-структурний метод використовувався для розроблення та формулювання основних положень попередження та протидії правопорушенням. Метод системного аналізу застосовувався під час вивчення та опрацювання різноманітних джерел, які лягли в підґрунтя фактологічного матеріалу нашого дослідження. Соціологічний метод використовувався для збору, аналізу та узагальнення емпіричних даних. Статистичний метод дав змогу виявити статистичні показники вживання тютюну неповнолітніми та кількість адміністративних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 175-1 КУпАП, що ними вчиняються. За допомогою методів формальної логіки здійснювалось формулювання понять, висувались наукові гіпотези і теоретичні судження, робились умовиводи, аргументувались авторські пропозиції та думки.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ДИСКУСІЯ. Під час розгляду Кодекс про адміністративні правопорушення Республіки Білорусь було з'ясовано, що у вказаному нормативно-правовому акті відсутня відповіда-

льність за залучення неповнолітнього у процес вживання тютюнових виробів. Кодекс передбачає відповідальність за втягнення неповнолітнього в антигромадську поведінку (ст. 19.4), а саме: втягнення неповнолітнього в антигромадську поведінку шляхом купівлі для нього алкогольних, слабоалкогольних напоїв або пива, а також інше залучення особою, яка досягла віку вісімнадцяти років, завідомо неповнолітнього у вживання алкогольних, слабоалкогольних напоїв або пива або в невідкладне вживання сильнодіючих чи інших одурманюючих речовин, а так само втягнення неповнолітнього в участь у зборах, мітингу, вуличній ході, демонстрації, пікетуванні, іншому масовому заході, що проводяться з порушенням встановленого порядку, тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі від п'яти до тридцяти базових величин¹.

Схожа норма міститься в Кодексі про адміністративну відповідальність Республіки Узбекистан². Згідно із ст. 188 відповідальність настає у разі втягнення неповнолітнього в антисоціальну поведінку. У змісті ч. 1 ст. 188 йдеться про втягнення неповнолітніх у вживання спиртних напоїв, речовин або засобів, які не є наркотичними засобами, психотропними речовинами або їх аналогами, але впливають на інтелектуально-вольову діяльність, що тягне за собою накладення штрафу від десяти до двадцяти базових розрахункових величин. Втягнення неповнолітніх у вживання спиртних напоїв, речовин або засобів, що не є наркотичними засобами, психотропними речовинами або їх аналогами, але впливають на інтелектуально-вольову діяльність, вчинене після застосування адміністративного стягнення за такі ж само дії, тягне за собою кримінальну відповідальність у вигляді штрафу від ста до двохсот базових розрахункових величин або обов'язкових громадських робіт до трьохсот шістдесяти годин чи виправних робіт до двох років або обмеження волі від одного року до трьох років чи позбавлення волі до трьох років. Слід зазначити, що згідно зі ст. 13 Закону Республіки Узбекистан щодо обмеження поширення і вживання алкогольної продукції

¹ Кодекс Республіки Беларусь об административных правонарушениях от 21.04.2003 № 194-3 // WIPO : сайт. URL: http://www.wipo.int/wipolex/ru/text.jsp?file_id=230041#LinkTarger_5987 (дата звернення: 11.07.2021).

² Кодекс Республіки Узбекистан об административной ответственности : от 22.09.2021 // LexUZ : сайт. URL: <https://lex.uz/docs/97661> (дата звернення: 11.07.2021).

і тютюнових виробів¹ заборонено реалізацію тютюнових виробів особам, які не досягли двадцятирічного віку.

Щодо Кодексу про адміністративні правопорушення Республіки Казахстан варто зауважити, що у ст. 441-1 встановлено відповідальність за вживання тютюнових виробів, серед іншого виробів, що нагріваються тютюном, тютюну для кальяну, кальянної суміші, систем для нагріву тютюну, електронних систем споживання і рідин для них, в автомобільному транспортному засобі під час перебування в них неповнолітніх осіб². На нашу думку, було б доречно запозичити цю норму до КУпАП для більш повного й ефективного забезпечення зменшення куріння тютюнових виробів, обмеження доступу до них дітей та охорони здоров'я населення від шкоди, що завдається їхньому здоров'ю.

У Кодексі про адміністративні правопорушення Латвійської Республіки відповідальність за втягнення неповнолітнього у вживання алкогольних напоїв і куріння об'єднано з відповідальністю за доведення неповнолітнього до стану сп'яніння у ст. 172³. Цікавим є те, що в ч. 1 зазначеної статті відповідальність настає за втягнення неповнолітнього у вживання алкогольних напоїв і куріння, а в ч. 3 виділено окремий склад правопорушення, такий як передання алкогольних напоїв або тютюнових виробів, рослинних курільних продуктів, електронних курільних приладів або ємностей для їх заповнення в розпорядження неповнолітнього таким чином, що ці речовини стали вільно доступними для використання неповнолітньою особою. В Україні відповідальність за доведення неповнолітнього до стану сп'яніння передбачає ст. 180 КУпАП⁴.

На нашу думку, вдало та широко розкрито положення, які стосуються відповідальності за залучення неповнолітнього до вживання тютюнових виробів, у Кодексі про адміністративні правопорушення Республіки Таджикистан. Зокрема, у ч. 1 ст. 129 «Втягнення неповнолітніх у вживання тютюнових виробів, алкогольних напоїв або речовин, що викликають звикання» зазначено, що втягнення неповнолітніх у вживання спиртних напоїв або одурманюючих речовин, включно з наркотичними засобами, психотропними речовинами або їх прекурсорами, за відсутності ознаки злочину тягне за собою накладення штрафу в розмірі від п'яти до десяти показників для розрахунків. У ч. 2 вказано, що та сама дія, вчинена батьками або іншими законними представниками неповнолітніх, а також особами, на яких покладено обов'язки з їх навчання, виховання та лікування, тягне за собою накладення штрафу в розмірі від двадцяти до тридцяти показників для розрахунків⁵. Слід звернути увагу й на те, що в ч. 2 цієї статті йдеться про підвищення адміністративної відповідальності для батьків або осіб, що їх замінюють. Уважаємо це підвищення для зазначеної категорії осіб виправданим, оскільки саме батьки або особи, які їх замінюють, повинні закладати у дітей негативне ставлення до споживання тютюну.

Підсумовуючи викладене, порівняльний аналіз норм адміністративного законодавства зарубіжних країн дає змогу зробити висновок про спільне бажання законодавців усіх країн захистити неповнолітніх від негативного впливу дорослих осіб.

Питання вдосконалення захисту неповнолітніх від протиправних дій дає нам змогу запропонувати таке.

1. Доповнити Кодекс України про адміністративні правопорушення новою статтею такого змісту: «Стаття 175-3. Залучення неповнолітнього у процес вживання тютюну.

Залучення неповнолітнього у процес вживання тютюнових виробів, електронних сигарет та рідин, що використовуються в електронних сигаретах, і пристроїв для споживання тютюнових виробів без їх згоряння, шляхом придбання для них або передання їм тютюнових виробів або тютюнової продукції,

України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 11.07.2021).

⁵ Кодекс Республіки Таджикистан об адміністративних правонарушеннях. URL: http://mmk.tj/ru/library/+k_rt_ob_adm._pravonarusheniyah.doc (дата звернення: 11.07.2021).

¹ Закон Республіки Узбекистан об обмеженні розповсюдження і вживання алкогольної і табачної продукції : от 05.11.2011 № ЗРУ-302 // LexUZ : сайт. URL: <https://lex.uz/docs/1880047> (дата звернення: 11.07.2021).

² Кодекс Республіки Казахстан об адміністративних правонарушеннях : от 05.07.2014 № 235-V // Legislationline : сайт. URL: https://www.legislationline.org/download/id/9355/-file/KAZ_Code%20on%20Admin%20Offences_ru.pdf (дата звернення: 11.07.2021).

³ Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss : Latvijas Republikas Likums pieņemts 07.12.1984 // Likumi : сайт. URL: <https://likumi.lv/doc.php?id=89648> (дата звернення: 11.07.2021).

⁴ Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 8073-X ВР // БД «Законодавство України» / ВР

пропозиції, вимоги вжити тютюнові вироби у будь-який спосіб – тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ті самі дії, вчинені повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, – тягнуть за собою накладення штрафу від ста до ста п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».

До цієї статті слід також додати окрему частину такого змісту: «Ті самі дії, вчинені батьками неповнолітнього, особами, які їх замінюють». Крім того, доцільно збільшити санкції, що тягтимуть за собою накладення штрафу від ста п'ятдесяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

2. Повноваження щодо складання протоколу про адміністративне правопорушення пропонуємо покласти на уповноважених на те посадових осіб органів Національної поліції.

3. Розгляд справ про адміністративне правопорушення пропонуємо покласти на суддів районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів.

Ухвалення запропонованих змін дозволить запровадити запобіжні заходи для належного здійснення попередження та зменшення куріння неповнолітніми в Україні, а як наслідок і зменшення правопорушень.

4. Внести зміни до ст. 15-3 Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального», зокрема ч. 1 ст. 15-3 викласти в такій редакції: «забороняється продаж пива (крім безалкогольного), алкогольних, слабоалкогольних напоїв, вин столових, тютюнових виробів, електронних сигарет, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, пристроїв для споживання тютюнових виробів без їх згоряння, залучення дітей до процесу вживання тютюну шляхом придбання для них або передання їм тютюнових виробів або тютюнової продукції, пропозиції, вимоги вжити тютюнові вироби в будь-який спосіб».

Указані пропозиції, на нашу думку, не дадуть змоги особам, які придбають та передають неповнолітнім тютюнові вироби, уникнути адміністративної відповідальності.

Також як превентивний метод добре було б у закладах торгівлі розмістити інформаційні буклети з написом: «Стій! Не купи неповнолітнім тютюнові вироби! Штраф – 850–3400 гривень. Діти – наше майбутнє! Будь свідомим громадянином!»

ВИСНОВКИ. Отже, на нашу думку, доцільно закріпити на законодавчому рівні положення, що особа, яка залучає неповнолітнього до вживання тютюну, є правопорушником.

Подальшої оптимізації у світлі розглядуваного питання потребують Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» й Кодекс України про адміністративні правопорушення, які мають установити відповідальність за залучення неповнолітнього у процес споживання тютюну. Об'єктом правопорушення виступатиме здоров'я населення. Об'єктивною стороною цього правопорушення вважатиметься здійснення дій із залучення неповнолітнього у процес споживання (куріння) тютюну у вищевказані способи. Суб'єктивна сторона правопорушення характеризуватиметься наявністю вини у формі умислу. Суб'єктом правопорушення виступатимуть батьки неповнолітніх, особи, які їх замінюють, або інші особи, яким виповнилося 18 років.

Зарубіжну практику щодо правового регулювання адміністративної відповідальності за залучення неповнолітнього у споживання тютюнових виробів можна імплементувати до національного законодавства шляхом унесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Перспективними напрямками подальших досліджень можна визнати дослідження нормативних підстав щодо застосування кримінальної відповідальності за залучення неповнолітнього у процес споживання тютюнових виробів.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Бугайчук К. Л. Закордонний досвід правового регулювання відповідальності за образу працівників поліції та можливості його використання в Україні. *Право і безпека*. 2021. № 1 (80). С. 13–20. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2021.1.01>.
2. Веремієнко С. В., Шестак Л. В. Адміністративна відповідальність неповнолітніх: проблеми правового регулювання та шляхи їх вирішення. *Актуальні проблеми юридичної науки та практики*. 2018. № 1 (4). С. 47–51.
3. Гусаров С. М., Комзюк А. Т., Салманова О. Ю. Деякі актуальні проблеми реформування інституту адміністративної відповідальності. *Форум права*. 2017. № 5. С. 112–119. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.1193982>.

4. Дегтярьова І. В. Порівняльний аналіз зарубіжного і вітчизняного кримінального законодавства, що встановлює відповідальність за використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом. *Форум права*. 2011. № 1. С. 246–249. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2011_1_45.pdf (дата звернення: 11.07.2021).
5. Комзюк А. Т., Липій Є. А. Адміністративна відповідальність юридичних осіб: деякі проблеми правового регулювання. *Право і безпека*. 2017. № 2 (65). С. 34–38.
6. Куріння, вживання алкоголю та наркотичних речовин серед підлітків, які навчаються: поширення й тенденції в Україні : за результатами дослідження 2019 року в межах міжнародного проекту «Європейське опитування учнів щодо вживання алкоголю та інших наркотичних речовин – ESPAD» / О. М. Балакірева (кер. авт. кол.), Д. М. Павлова, Н.-М. К. Нгуєн та ін. Київ : Обнова Компані, 2019. 214 с.
7. Панова О. О. Забезпечення публічної безпеки в Україні: адміністративно-правовий аспект : монографія. Харків : Панов, 2018. 510 с.
8. Ткаченко В. Д., Погребняк С. П., Лук'янов Д. В. Порівняльне правознавство : підручник / за заг. ред. В. Д. Ткаченка. Харків : Право, 2003. 274 с.
9. Чишко К. Зарубіжний досвід адміністративно-правової кваліфікації правопорушень. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 3. С. 185–191. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.3.31>.
10. Шестак Л. В. Обставини, що пом'якшують адміністративну відповідальність. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 6. С. 359–362.
11. Gurzhii T., Gurzhii A., Seliukov V. Public Administration of Personal Data Protection in Modern Ukraine. In *Politické vedy*. 2018. Vol. 21, No. 2. Pp. 138–158. DOI: <http://doi.org/10.24040/politicevedy.2018.21.2.138-158>.
12. Implementation of the Right to the Anti-corruption Expertise as a Strategy for the Protection of Business / S. Vashchenko, Y. Riabchenko, O. Dzhafarova et al. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*. 2019. Vol. 22, Spec. Iss. 2. URL: <https://www.abacademies.org/abstract/implementation-of-the-right-to-the-anticorruption-expertise-as-a-strategy-for-the-protection-of-business-8449.html> (дата звернення: 11.07.2021).
13. Land use and protection: legal regulation and foreign experience / Ye. Leheza, S. Tiutchenko, O. Stanina et al. *Revista de la universidad del zulia*. 2021. Vol. 12, No. 33. Pp. 70–81. DOI: <http://doi.org/10.46925/rdluz.33.06>.
14. Legal aspects of migration regulation as a factor of national security / K. Buhaichuk, N. Varenia, V. Khodanovych et al. *Entrepreneurship and Sustainability*. 2021. Iss. 8 (3). Pp. 402–419. DOI: [https://doi.org/10.9770/jesi.2021.8.3\(26\)](https://doi.org/10.9770/jesi.2021.8.3(26)).
15. Muzychuk O. M., Bezpalova O. I., Rudoi K. M., Kalenichenko L. I. International experience of ensuring public safety and order by police forces during mass events and the possibility of its application in Ukraine. *Amazonia investiga*. 2020. Vol. 9, No. 25. Pp. 493–499.

Надійшла до редакції: 14.07.2021

КРЕПАКОВА М. Ю. ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ АДМИНИСТРАТИВНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ ЗА ОТДЕЛЬНЫЕ ПРАВОНАРУШЕНИЯ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО ИСПОЛЬЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ

Проанализировано современное состояние правового регулирования административной ответственности за вовлечение несовершеннолетнего в антисоциальное поведение таких республик, как Казахстан, Таджикистан, Беларусь, Узбекистан и Латвия. На основании исследования очерчены пути имплементации зарубежного опыта в Украине, сформулированы предложения для внесения в Кодекс Украины об административных правонарушениях, направленные на урегулирование вопросов вовлечения несовершеннолетнего в процесс потребления табачных изделий, электронных сигарет, жидкостей, используемых в электронных сигаретах, и устройств для потребления табачных изделий без их сгорания, реализация которых обеспечит усовершенствование административного законодательства. Отмечено, что указанные противоправные действия в отношении несовершеннолетних должны повлечь за собой юридическую ответственность.

Ключевые слова: административное правонарушение, административная ответственность, несовершеннолетний, правовая защита.

KRIEPAKOVA M. YU. FOREIGN EXPERIENCE OF LEGAL REGULATION FOR SEPARATE OFFENSES ADMINISTRATIVE LIABILITY AND THE POSSIBILITY OF ITS APPLICATION IN UKRAINE

The scientific novelty of the study is that the research is one of the first works that analyzes foreign experience in legal liability for the involvement of a minor in the use of tobacco

products, e-cigarettes, liquids used in e-cigarettes, devices for the consumption of tobacco products without their combustion, and uses the developed results to further improve the national legislation governing administrative liability in Ukraine. In accordance with the purpose and objectives of the study, the article uses a set of general theoretical and special scientific methods and techniques of scientific knowledge. Their use is due to a systematic approach, which makes it possible to explore problems in the unity of their social content and legal form. During the work on the article the methods of modeling, forecasting and others were used. The article analyzes the current state of legal regulation of administrative liability for involving a minor in antisocial behavior of such republics as Kazakhstan, Tajikistan, Belarus, Uzbekistan, Latvia. Based on the study, the ways of implementation of foreign experience in Ukraine are outlined, proposals for amendments to the Law of Ukraine "On state regulation of production and circulation of ethyl alcohol, cognac and fruit, alcoholic beverages, tobacco products, liquids used in electronic cigarettes and fuel" and the Code of Ukraine on Administrative Offenses, aimed at regulating the involvement of a minor in the use of tobacco products, electronic cigarettes, liquids used in electronic cigarettes, devices for consumption of tobacco products without their combustion, the implementation of which improves administrative legislation are formulated.

It is emphasized that these illegal actions against minors should entail legal liability. Addressing gaps in the legislation is one of the priority tasks facing administrative scientists.

Key words: *administrative offense, administrative liability, minor legal protection.*

Цитування (ДСТУ 8302:2015): Крепакова М. Ю. Зарубіжний досвід правового регулювання адміністративної відповідальності за окремі правопорушення та можливості його застосування в Україні. *Право і безпека*. 2021. № 3 (82). С. 166–172. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2021.3.19>.

Citation (APA): Kriepakova, M. Yu. (2021). Foreign Experience of Legal Regulation for Separate Offenses Administrative Liability and the Possibility of its Application in Ukraine. *Law and Safety*, 3(82), 166–172. <https://doi.org/10.32631/pb.2021.3.19>.